

Håga Kvarn & Såg

(av Erland Österberg 2008)



Jag har inga som helst indikationer på hur gammal sågen/ kvarnen är. Som framgår av skissen så har det hängt samman. I fortsättningen kallar jag anläggningen för endast Håga. Mina minnesbilder är från 1932 och framöver och som barn minns jag Håga som ett bullrande vidunder där ett stort antal människor och maskiner tillsammans framställde mjöl och bräder.

För oss ungar var Håga en spännande, men farlig lekplats på kvällarna och helger. Att "gå på remmen" från ångmaskinen till ramsågen och hyvleriet, klättra i brädstaplar samt åka på trallorna var spännande upplevelser som ibland slutade med att någon såg oss och vi kördes iväg.

Jag tror - jag tror ganska säkert att själva kvarndelen var ganska intakt vid vårt övertagande 1952. Bl a fanns mycket gamla elledningar kvar samt ännu i funktion, luckorna för upphissande av sädessäckar. Vi använde dessa själva för upptagning av maskiner och dylikt.

Med hjälp av snickaren Verner Nilsson ändrades mycket om invändigt för att anpassas till den nya verksamheten.

I övrigt hänvisar jag till skissen. Endast kvarndelen fanns kvar vid övertagandet. Jag skulle kunna skildra mycket mer om Håga och kanske även en del om de som var verkade där, men det kanske blir irrelevant.

Jag avslutar den äldre delen med att konstatera att mitt barndomshem, Håga 11, vid Jägartorp var byggt av bräder från Håga och att väggarna hade fyllning av sågspån från sågen i Håga.

Vi gör nu ett hopp fram till 1952, då jag som platschef bedrev mekanisk verkstadsrörelse med 8-15 anställda. Tillverkningen omfattade utrustning till Norrlands massaindustrier samt maskiner och olika former av transportörer till gjuterier. Viss export förekom också. Även tillverkningar avsedda för lokala företag utfördes.

I senare delen av 50-talet fanns långt gångna planer på en utvidgning av Håga till en industri med betydligt större kapacitet, men det var "trångt" överallt inte bara på marken!

Kontentan av det hela blev att Despard med tillhörande verksamhet flyttade till Malmö där förutsättningarna för expansion var mer gynnsamma och där en av de större kunderna, A/B Beijer, hade sin verksamhet.

Hösten 1958 var driften i Håga helt nerlagd och jag arbetade nere i Skåne med introduceringen av våra produkter, som till stor del överförts till Lund.

Våren 1959 hade jag ledsnat på resandet och eftersom inget lämpligt arbete fanns i Västerhaninge, och jag fått nog av flackandet mellan bostad i Västerhaninge och Stockholm varje dag, tog vi os samman inom familjen och flyttade till Jämtland, där jag erhållit en tjänst som lärare.

-Men jag slapp se Håga eldas upp och det är jag glad över..!

Det blev i alla fall ett bra liv i Jämtland!

Se Erlands skiss över området från 30-talet på nästa sida

Fotnot:

Erland Österberg f 1922 är som ni kan se en utflyttad Västerhaningebo som här berättar om Håga Kvarn på 30-talet men också när han på 50-talet driver en verkstad där.

Erland är son till smeden Joel Österberg f 1893 och dennes hustru Elisabet f Palm år 1884. Han bodde med föräldrarna på Jägartorp innan han byggde eget hem på Sturevägen i Västerhaninge



Håga Kvarn 1952
Foto: Gösta Gyllstedt, dåvarande ägare

Kvarnen eldas upp på 60-talet.
Foto: Länsmuséet



Mycket „lös„ skiss av Håga Kvarn/Såg

i början på 1930-talet

